

OVERZICHT PERSARTIKELEN LUNALIA 2022

1. Aankondiging Het Laatste Nieuws, 06.12.2021 door Wannes Vansina:
Spanning tussen stilte en 'noise' bepaalt programma Lunalia
2. Aankondiging Cultuurpakt, 06.12.2021 door Veerle Deknopper:
Lunalia 2022: bekendmaking programma en start ticketverkoop
3. Aankondiging Klassiek Centraal, 07.12.2021 door redactie: Lunalia 2022 - De rest is stilte
4. Aankondiging Het Laatste Nieuws, 01.03.2022 door Wannes Vansina:
Lunalia stelt programma gratis openingsfeest voor
5. Aankondiging RTV nieuws, 28.03.2022 door redactie:
Aftellen naar Lunalia: Canadees ensemble Constantinople treedt zes maal op
6. Aankondiging Knack, 13.04.2022 door Stephan Moens: LUNALIA Mechelen
7. Aankondiging Klassiek Centraal, 15.04.2022 door redactie:
LUNALIA: NOISENOISENOISE, op de grens tussen noise en muziek
8. Aankondiging Klassiek Centraal, 20.04.2022 door Chantal De Waele:
Lunalia: While We Live - a compass to connection
9. Aankondiging De Metro, 22.04.2022 door redactie: UitTips Festival LUNALIA LIFT OFF
10. Aankondiging Gazet van Antwerpen, 22.04.2022 door Sven Van Haezendonck:
Lunalia trakteert voor openingsfeest op tien gratis concerten en eert Herman De Coninck
11. Aankondiging De Morgen, 22.04.2022 door Jan Debackere:
DM Gidst: Festivals: dit zijn de beste festival waar u naartoe kunt - Stil Mechelen
12. Aankondiging RTV nieuws, 22.04.2022 door redactie:
Lunalia opent met mini-concert in Sint-Romboutskathedraal
13. Aankondiging De Morgen, 23.04.2022 door Tobias Cobbaert:
Voorjaarsfestival LUNALIA trapt zaterdag af in Mechelen
14. Aankondiging Het Laatste Nieuws, 24.04.2022 door Tim Van Der Zeypen:
Lunalia Festival Lift Off eert Mechels dichter Herman de Coninck: "Voor elk optreden zal één van zijn gedichten worden voorgelezen"
15. Recensie Cultuurpakt, 26.04.2022 door Veerle Deknopper:
Lunalia - Mi'kmaq maanritueel - de rest is leven
16. Recensie Klassiek Centraal, 26.04.2022 door Viviane Redant:
Festival van Vlaanderen Mechelen 'Lunalia': De rest is stilte
17. Aankondiging Artsenkrant, 28.04.2022 door Tom Eelen:
Verdwijntijd tijdens Lunalia
18. Aankondiging Het Laatste Nieuws, 29.04.2022 door Axel Bimbenet:
Onze weekentips voor de regio Mechelen: van een colorrun tot optredens van lokaal muzikaal talent

19. Recensie Cultuurpakt, 29.04.2022 door Veerle Deknopper:
Traversées - want oversteken is ook thuiskomen

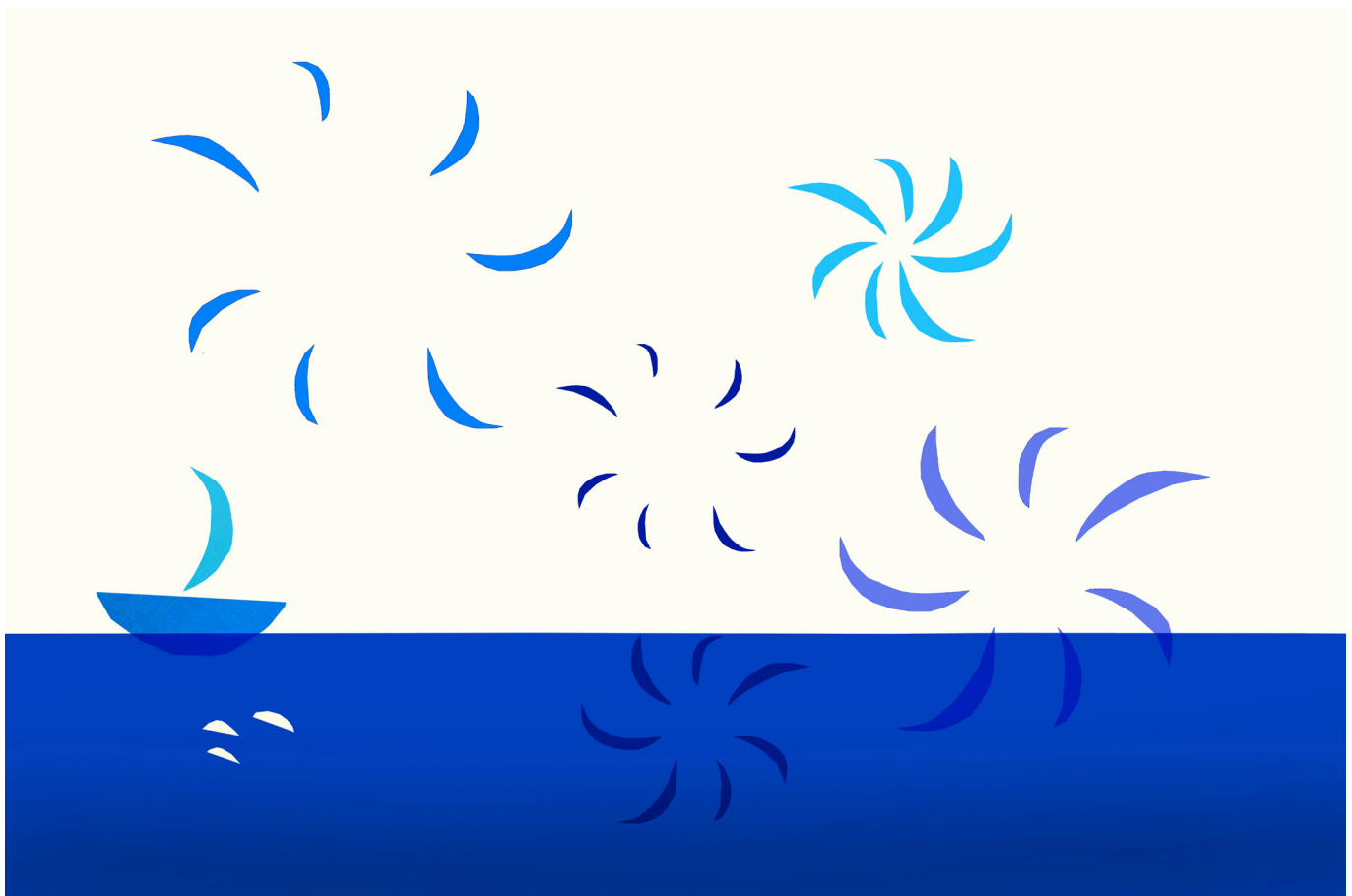
20. Recensie Rondo Magazin, 30.04.2022 door Regine Müller: Im Zeichen des Mondes

21. Recensie Cultuurpakt, 30.04.2022 door Veerle Deknopper:
Sofie Vanden Eynde luit de stilte - Verdwijntijd

22. Aankondiging De Zondag Magazine, 01.05.2022:
Genieten van muziek en stilte

23. Aankondiging Het Laatste Nieuws, 02.05.2022 door Wannes Vansina:
NOISENOISENOISE doorbreekt stilte van LUNALIA

24. Recensie Cultuurpakt, 09.05.2022 door Veerle Deknopper:
De Rozenkrans in bloei en transformatie - Les Passions de l'Âme

Het Canadese Constantinople ensemble onder leiding van Kiya Tabassian, met Ablaye Cissoko. Samen brengen ze op 28 het programma 'Traversées'. © Federico Cavicchioli

Spanning tussen stilte en 'noise' bepaalt programma Lunalia

MECHELEN Festival van Vlaanderen Mechelen heeft maandag het programma van voorjaarsfestival Lunalia voorgesteld. Dat staat volledig in het teken van het Mechelse jaarthema Zinderende Stilte.

Wannes Vansina 06-12-21, 11:18 Laatste update: 10:14

Het motto van Lunalia 2022 wordt 'De rest is stilte', naar de befaamde laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige theaterstuk van William Shakespeare. Waarop zijn vriend Horatio aan een laudatio begint en het plots erg luid wordt.

Die spanning tussen stilte en 'noise' bepaalt ook de komende festivaleditie, die zal bestaan uit 25 concerten, twee muziektheaterproducties, een workshop en een 'maanritueel' van de Mi'kmaqcultuur, een van de Canadese 'First Nations'. Meer dan honderd artiesten uit tien landen zakken of naar de Dijlestad.

Artiesten in residence zijn het Canadese ensemble Constantinople en Les Passions de l'Ame uit Zwitserland. Verder op het programma onder meer Graindelavoix, Evi Filippou, Thorbjörn Björnsson, Sofie Vanden Eynde en Zwerm.

Het festival wordt opnieuw geopend met een gratis openingsfeest. Met NOISENOISENOISE komt er in samenwerking met Kunstencentrum nona ook een festival in het festival.

Lunalia vindt plaats van 23 april tot 8 mei. Het volledige programma is terug te vinden op www.lunalia.be.

LUNALIA 2022: BEKENDMAKING PROGRAMMA EN START TICKETVERKOOP

de rest is stilte

written by Knopskaya | december 7, 2021

FESTIVAL VAN VLAANDEREN MECHELEN PRESENTEERT

LUNALIA De rest is stilte

Van 23.04 tot 08.05.2022

LUNALIA, het voorjaarsfestival van het **Festival van Vlaanderen Mechelen**, staat volledig in het teken van het Mechelse jaarthema **Zinderende Stilte**. Dit onder het motto *De rest is stilte*, de befaamde laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige theaterstuk van William Shakespeare. Nadat de wereldberoemde prins van Denemarken zijn laatste woorden uitspreekt, begint zijn vriend Horatio aan een laudatio, maar in plaats van stil wordt het net erg luid. Horatio vraagt waar het geluid van de drums vandaan komt waarna Fortinbras, de Engelse ambassadeurs en andere lieden met veel kabaal de scène betreden. **Die spanning tussen stilte en noise bepaalt ook de festivaleditie 2022.**

Tijdens LUNALIA worden meer dan **25 concerten**, **2 muziektheaterproducties**, diverse **workshops** en **maanrituelen** gepresenteerd in de Mechelse binnenstad. Samen met **Kunstencentrum nona** wordt een **festival in het festival** georganiseerd: **NOISENOISENOISE**. In 2022 zijn er **2 ensembles in residence**: het Canadese ensemble **Constantinople** en **Les Passions de l'Âme** uit Zwitserland. **Onder meer Graindelavoix, Evi Filippou, Thorbjörn Björnsson, Sofie Vanden Eynde en Zwerm brengen tijdloze muziek met de kracht van de volle maan naar Mechelen van 23 april tot 8 mei!**

Één adres: WWW.LUNALIA.BE

Trailer LUNALIA

Bekijk de nieuwe trailer van LUNALIA.
Een ontwerp van Emilie Lauwers, met
muziek van ensemble in
residence **Constantinople!**

2 ensembles in residence

In 2022 zijn er twee ensembles in residence tijdens LUNALIA: het Canadese ensemble **Constantinople** en **Les Passions de l'Ame** uit Zwitserland. Constantinople olv **Kiya Tabassian** zal niet minder dan **6 maal** optreden tijdens Lunalia. En Les Passions de l'Ame olv **Meret Lüthi** brengt een **marathon in drie concerten: de vijftien Rozenkranssonaten van H.I.F. Biber!**

[MEER INFO](#)

Première: Time to say goodbye

In de nieuwe muziektheater productie **Time to say goodbye** van **Thorbjörn Björnsson** nemen we afscheid van de aarde. Hebben we de aarde binnenkort onbewoonbaar gemaakt? Moeten we een afscheidsceremonie organiseren? Of kunnen we opnieuw aarden?

[MEER INFO](#)

START ABO- EN TICKETVERKOOP

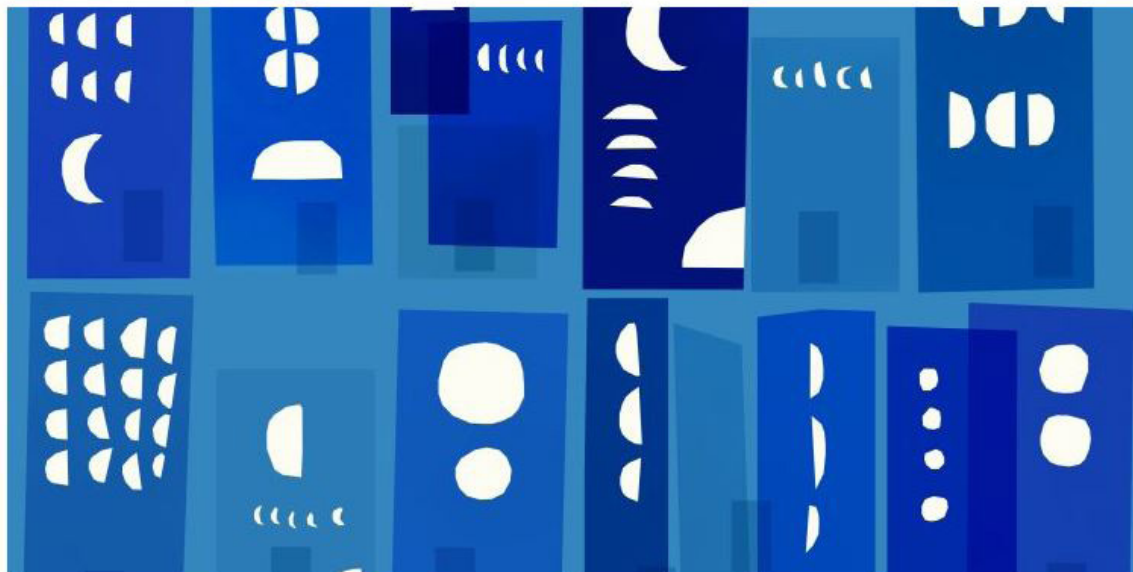
Vanaf nu kan u op WWW.LUNALIA.BE en bij **Uit in Mechelen** terecht voor abonnementen en tickets voor LUNALIA. Heeft u nog vragen bij het programma of wil u nog graag een brochure ontvangen, dan kan u steeds het Festival contacteren op 015 20 49 82 of via mechelen@festival.be (in de kerstvakantie is het festivalkantoor wel gesloten).

Uit in Mechelen: T. 015 29 76 53.

Lunalia 2022 – De rest is stilte

door: REDACTIE — 7 december 2021 in Nieuws

LUNALIA, het voorjaarsfestival van het Festival van Vlaanderen Mechelen, staat volledig in het teken van het Mechelse jaarthema Zinderende Stilte. Dit onder het motto De rest is stilte, de befaamde laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige theaterstuk van William Shakespeare. Nadat de wereldberoemde prins van Denemarken zijn laatste woorden uitspreekt, begint zijn vriend Horatio aan een laudatio, maar in plaats van stil wordt het net erg luid. Horatio vraagt waar het geluid van de drums vandaan komt waarna Fortinbras, de Engelse ambassadeurs en andere lieden met veel kabaal de scène betreden. Die spanning tussen stilte en noise bepaalt ook de festivaaleditie 2022.

Tijdens LUNALIA worden meer dan 25 concerten, 2 muziektheaterproducties, diverse workshops en maanrituelen gepresenteerd in de Mechelse binnenstad. Samen met Kunstencentrum nona wordt een festival in het festival georganiseerd: NOISENOISENOISE.

In 2022 zijn er 2 ensembles in residence: het Canadese ensemble Constantinople en Les Passions de l'Ame uit Zwitserland. Constantinople olv Kiya Tabassian zal niet minder dan 6 maal optreden tijdens Lunalia. En Les Passions de l'Ame olv Meret Lüthi brengt een marathon in drie concerten: de vijftien Rozenkranssonaten van H.I.F. Biber.

Onder meer Grindelavoix, Evi Filippou, Thorbjörn Björnsson, Sofie Vanden Eynde en Zwerm brengen tijdloze muziek met de kracht van de volle maan naar Mechelen van 23 april tot 8 mei.

Ontdek het volledige programma op: WWW.LUNALIA.BE

Het Canadese Constantinople ensemble onder leiding van Kiya Tabassian, met Ablaye Cissoko. © Federico Cavicchioli

Lunalia stelt programma van gratis openingsfeest voor

MECHELEN Lunalia, het voorjaarsfestival van Festival van Vlaanderen Mechelen, heeft dinsdag het programma voorgesteld van het openingsfeest. Het wordt een gratis muzikale reis met tien stops.

Wannes Vansina 01-03-22, 16:03

Lunalia nodigt toeschouwers op 23 april uit om samen met topmusici van het Canadese ensemble Constantinople op verkenningstocht te gaan in Mechelen. Artistiek leider Kiya Tabassian opent de 'Lift Off' met een solo in het hoogkoor van de Sint-Romboutskathedraal.

Daar en onder meer ook in het Diocesaan Pastoraal Centrum, de Heilig Hartkerk en nona kunnen liefhebbers genieten van in totaal tien muzikale voorstellingen. Deze worden telkens voorafgegaan door een gedicht van Herman de Coninck. Dat naar aanleiding van de 25ste verjaardag van diens overlijden.

De muzikale reis wordt afgesloten met het project 'Songs of travel' van Bel Ayre. Aan de hand van liederen vanuit alle hoeken van de wereld wil het ensemble een universele kijk bieden op onze reisdrift.

Het volledige programma is terug te vinden op <https://lunalia.be/programma/lunalia-lift-off-2022>.

Aftellen naar Lunalia: Canadees ensemble Constantinople treedt zes maal op

Binnen een kleine maand begint in Mechelen het muziekfestival Lunalia. Het is ondertussen al drie jaar geleden dat er nog een fysieke editie kon doorgaan, en daar is de organisatie zeer blij mee. Dit jaar is het thema 'De rest is stilte', aansluitend op het themajaar van de stad 'zinderende stilte'. En speciaal daarvoor, hebben ze het Canadese ensemble Constantinople uitgenodigd als ensemble in residence.

[INSLUITEN](#)[BESTEL DVD](#)

EXPO

21-23.04 VERY VR TANK STATION GENT

Tegen weer en wind in een berg op fietsen met de allure van Eddy Merckx, maar dan zonder één kilowatt te trappen? Crashen op een verre planeet waar alleen een robot je gezelschap houdt, maar dan zonder de stratosfeer te verlaten? Tijdens Very VR hoeft je er geen fiets- of ruimt helm voor op te zetten, maar een virtualrealitybril. Drie dagen lang laat het festival - georganiseerd door het Gentse, audiovisuele productiehuis Animal Tank en XRT - je allerlei werelden induiken, met acht immersieve VR-ervaringen die focussen op de diversiteit van animatiefilm. *Battlescar* neemt je mee naar het New York van de seventies in het zog van twee punkmeisjes. *Wolves in the Walls* cast je als het denkbeeldige vriendje van een meisje dat gelooft dat er wolven uit de muren kruipen. Zet je bril op en huil, huiver, voel en tast mee onder het motto: 'VR all in this together.'

Dave Mestdach

KLASSIEK

23.04-08.05 LUNALIA MECHELEN

Wij westerlingen denken graag dat klassieke muziek - gesofisticeerde composities die bulken van verfijning en complexiteit - iets van ons is. Maar er bestaat ook Chinese, Japanse, Arabische en Perzische muziek met een soortgelijk intellectueel en artistiek gehalte. Door de eeuwen heen hebben die elkaar zelfs vaak beïnvloed. Pas door het cultureur-nationalistische superioriteitsdenken is het begrip voor die verscheidenheid verdampt. Maar het tij is aan het keren en het Mechelse festival Lunalia laat graag zien hoe het moet. Het heeft twee ensembles in residentie. *Constantinople* is een Canadees ensemble dat 'de reis als hoeksteen koos, inspiratie haalt uit alle bronnen en streeft naar verre horizonten.' Het trapt het festival af met een op de dertiende-eeuwse Perzische dichter en soefi-mysticus Jalal ad-Din Roemi geïnspireerd programma. Het Zwitserse barokensemble *Les Passions de l'Âme* brengt alle Rozenkranssonates van de Oostenrijker Heinrich Ignaz Franz Biber, verspreid over drie dagen. U zult versteld staan van de gelijkenissen. En de verschillen, uiteraard.

Stephan Moens

LUNALIA: NOISENOISENOISE, op de grens tussen noise en muziek

🕒 15 april 2022 🗨️ Redactie

LUNALIA, het voorjaarsfestival van het **Festival van Vlaanderen Mechelen**, staat volledig in het teken van het Mechelse jaarthema **Zinderende Stilte**. Dit onder het motto *De rest is stilte*, de befaamde laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige theaterstuk van William Shakespeare. Het is een contradictie maar net om de stilte gehoor te geven, moet men veel lawaai maken. Daarom wordt samen met **Kunstencentrum nona** een festival in het festival georganiseerd: **NOISENOISENOISE**. Tussen 3 en 7 mei kan je naar verschillende concerten komen kijken in nona en op 27 april opent ook de tentoonstelling naar aanleiding van NOISENOISENOISE.

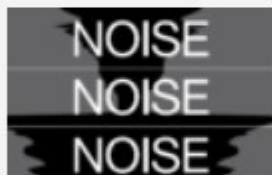
Evi Filippou en **Aya Suzuki**, twee reizende sterren aan het firmament van percussie, treden er voor de eerste keer samen op. Ze brengen elk een solo en sluiten af met een gezamenlijke improvisatie. Het wordt kernfusie in klank. Ook componist, performer en dichter **Jaap Blonk** mag niet ontbreken bij **NOISENOISENOISE**. Het verkennen van het rijk van de stem is zijn handelsmerk. In *Our ears felt like canyons II* biedt gitaarkwartet **Zwerm** een avontuurlijke luisterbeleving waarbij de gitaren door het hele lijf zinderen. Speciaal voor hen componeerden **Heleen Van Haegenborghen** **Stephen O'Malley** twee nieuwe stukken.

Heleen van Haegenborch over *Curtains*: "Het stuk ontstond in een donkere periode waarin het woord oorlog geëvolueerd is van iets eerder veraf naar iets dat heel dichtbij komt. Er is de verleiding om iron bij de titel te denken maar het is aan de luisteraar om voor zichzelf te bepalen welke curtains geopend of gesloten worden. *Curtains* is een stuk voor 2 elektrische gitaren, 2 basgitaren, stemmen en elektronica is volledig geschreven met de gitaristen van Zwerm in gedachten."

Stephen O'Malley componeerde *Avaeken* voor Zwerm op het Zweedse eiland Fårö in November 2020, waar hij zich tijdens de pandemie had teruggetrokken en herstellende was van een Covid infectie: *"Avaeken is genoemd naar de meer dan duizend jaar oude eik op het eiland Fårö in Gotland. Deze heilige boom heeft de eeuwen getrotseerd en dient als herinnering aan de vluchtigheid van onze menselijke passage in een immense uitgestrektheid van tijd en ruimte."*

Het trio **Avant Joik** vermengt dan weer vrolijk vocale en visuele experimenten met joik, de zang van de Sami uit het Hoge Noorden. **Maja Ratkje** werd al meermaals bekroond als één van de boeiendste componistes van onze tijd, **Katarina Barruk** is pleitbezorgster voor de cultuur van de Sami en **Matti Aikio** zorgt voor visueel vuurwerk.

WO 27.04 – ZO 08.05 Tentoonstelling

Niet toevallig opent de groepstentoonstelling **NOISENOISENOISE** op 27 april, de **Internationale Dag tegen Lawaai**. Belgische en internationale kunstenaars creëren kunst die ons laat reflecteren over de relatie met de geluidsomgeving en stelt de afwezigheid van stilte in vraag. Je kan voor of na de **NOISENOISENOISE** concerten gratis de tentoonstelling bezoeken.

[BEKIJK HET PROGRAMMA HIER](#)

INTERVIEWS

LUNALIA: While We Live – a compass to connection

🕒 20 april 2022 🗣️ Chantal De Waele

Musical journalism.

Andrea Voets studeerde filosofie in Amsterdam en harp aan het Hanns Eisler Conservatorium van Berlijn. Diep over de dingen nadenken ligt haar nog beter dan op een podium staan, waar plankenkoorts haar deel was, tot ze haar eerste documentaire-concert maakte. Het concertcircuit ervaart ze als een ratrace waar uitvoerders van productie naar productie hollen, met veel te weinig tijd om samen iets nieuws te maken. Met *musical journalism* combineert ze originele muziek met een eigen journalistiek onderzoek. De focus ligt daarbij telkens op één of andere emotionele blinde vlek in de samenleving: een thema dat voor veel mensen speelt, maar waar ze de vinger nog niet voldoende op kunnen leggen. Voor elk project doorloopt ze een zeer grondig researchtraject, dat jaren in beslag kan nemen. **While We Live** is er gekomen dankzij de hulp en steun van 150 Grieken. Er wordt gelezen en nagedacht, muziek gemaakt, geïnterviewd en gefilmd, waarna de bevindingen uiteindelijk samenvloeien in een documentaire-concert dat vlot over en weer gaat tussen het projectiescherm, musici in Griekenland en de set van internationale live-muzikanten.

© Claudia Hansen

Intussen doceert Andrea Voets haar geesteskind *musical journalism* en verheugt ze zich wanneer het niet gepatenteerde genre navolging krijgt. Ze gelooft rotsvast in een journalistiek die de muziek als bondgenoot inzet. *Dat is niet zomaar vulling tussen twee interviews*, volgens deze journaliste werkt de muziek rechtstreeks in op het onderbewuste van de luisteraar en kijker. Na **Xenitia** (2016) over migratie en **Wings and Roots** (2018) over third culture-generaties is **While We Live** (2021) de

derde productie van Resonate Productions en Andrea Voets.

Minister van Eenzaamheid.

De onrustwekkende cijfers van depressie en zelfdoding in Europa wijzen volgens Andrea Voets op een grote verborgen eenzaamheid in onze samenleving. *We hebben wel de mond vol over 'verbinding' maar hoe dan? Door een allemansvriendje te worden? Door eenzaamheid te bestrijden alsof het een vorm van lifestyle betreft? Eenzaamheid is een donker thema, waar veel mensen graag omheen fietsen, alsof het ach, nu eenmaal bij het leven hoort.* Elke publicatie over het thema eenzaamheid die ze vast kon krijgen heeft ze gelezen, al sinds haar 16^e weet Voets dat ze met dit thema iets moet doen. *Het antwoord zal niet van de overheid komen, zoals de poging van Margaret Thatcher om (na de moord op het parlementslid Jo Cox) het Ministry of Loneliness op te richten. Hoe goed bedoeld ook, een buddy van de gemeente die een keer in de week koffie met je komt drinken, zal je eenzaamheid niet oplossen. Hoe komt het toch dat ik mij in Griekenland altijd meer gedragen en welkom voel dan in België of Nederland?* Op zoek naar sleutels om uit de eenzaamheid te ontsnappen reisde Andrea Voets langs drie Griekse plekken: de metropool Athene, de bergen van Epiros in het Noorden en het onooglijk eilandje Lipsi, dichtbij de Turkse kust. Ze filmt met een (véél te klein) budget uit de theaterwereld. Tijd en aandacht, schrandereheid en authenticiteit zijn haar belangrijkste productiemiddelen. Naar eigen zeggen past haar documentaire op die manier binnen het element STILTE van het Lunalia-festival 2022.

Een social roadtrip.

Griekenland is allerm minst een eenvoudig land om te leven. De giftige sporen van de Griekse burgeroorlog (1945-1949) en van het kolonelsregime (1967-1974) zijn nog niet helemaal uitgewist. Sinds de economische crisis van 2010 werken mensen zich te pletter om net niet te verzuipen. Niets is vanzelfsprekend, het leven is onvoorspelbaar en chaotisch. In dit klimaat brengt Andrea Voets ontelbare uren door met oude en nieuwe vrienden, café-houders, musici ... om samen met hen de Griekse sociale logica te analyseren. *Grieken zijn nu eenmaal van nature een politiek volk met een stevige debatcultuur. Hoe beroerd hun situatie ook is, ze nemen een standpunt in en er wordt flink wat van mening verschild,* zegt Andrea Voets. In alle zinvolle gesprekken stoot ze op **drie sleutelbegrippen**.

Φιλότιμο. Filotimo duikt al op bij Pindarus, Plato en Aristotels. De woorden filós (vriend van) en timè (de eer) vormen een oeroud, ondefinieerbaar begrip dat deugdzame eigenschappen zoals eer, waardigheid, verantwoordelijkheid bundelt. Altijd is er sprake van on-voorwaardelijkheid, je doet iets voor een ander omdat dat nu eenmaal 'juist' is en omdat je het zelf wil, niet omdat de wet het voorschrijft of om iets in retour te krijgen. In 2021 zetten de Griekse autoriteiten geluidskanonnen in om migranten af te schrikken, terwijl sommige burgers in het water doken om drenkelingen te redden. Je zou kunnen zeggen dat deze laatste handelden uit filotimo. De pre-Socratische filosoof Thales van Milete (ca. 624 v.Chr. - 545 v.Chr.) zei al dat filotimo voor een Griek is zoals ademen, een mens kan onmogelijk zonder. Daarzonder kan je net zo goed dood zijn.

Φιλοξενία. Filoxenia, letterlijk liefde voor de vreemdeling, de onbekende, wordt vertaald als gastvrijheid, maar heeft niet veel uitstaans met de ouzo die het restaurant je gratis aanbiedt. Aan de grondslag van gastvrijheid ligt een verborgen angst, legt filosoof en muzikant Iannis uit. Het is des mensen om zich ongemakkelijk te voelen bij het onbekende, de vreemdeling, de andere

cultuur. Waarom dat in mindere mate speelt bij een Oekraïner dan bij een Syriër of een Afghaan is een interessante vraag om ons vandaag te stellen. In essentie veronderstelt filoxenia dat we een vreemdeling geven wat een mens broodnodig heeft en wat we zelf zouden willen krijgen als we in nood waren, niet alleen om de ander te helpen, maar ook om onze angst te bezweren. Hem of haar vragen stellen is een andere manier om minder bang te worden.

ΓΛΈΝΤΙ. Een glendi is niet hetzelfde als 'let's throw a party' waar alles netjes gepland is en voorbereid. Bij een glendi hoef je geen uitnodiging, die ontstaat zo goed als spontaan vanuit een soort intuïtieve levensvreugde. Zoals we dat kennen in de Ierse pubs, kunnen muzikanten een glendi op gang trekken. Andrea Voets vindt het veelzeggend *dat je volgens de Griekse taal geen lied zingt, je zégt een lied. Alsof muziek een constante, natuurlijke uitdrukkingsvorm is die voor iedereen toegankelijk is. Mensen voelen zich minder geremd, maar zingen wat ze te zeggen hebben.*

De helft van de geïnterviewde gesprekspartners in *While We Live* zijn muzikanten, mensen die zelden aangesproken worden op hun maatschappelijke of politieke overtuiging. *Wat jammer is. Muzikant worden is ervoor kiezen om geen dokter, boekhouder of bankier te worden. Kiezen voor een financieel onzeker bestaan, omdat je op je eigen kompas wil varen. Je kan het niet niet doen. Je leven aan de muziek wijden, is een politieke daad,* zegt Andrea Voets.

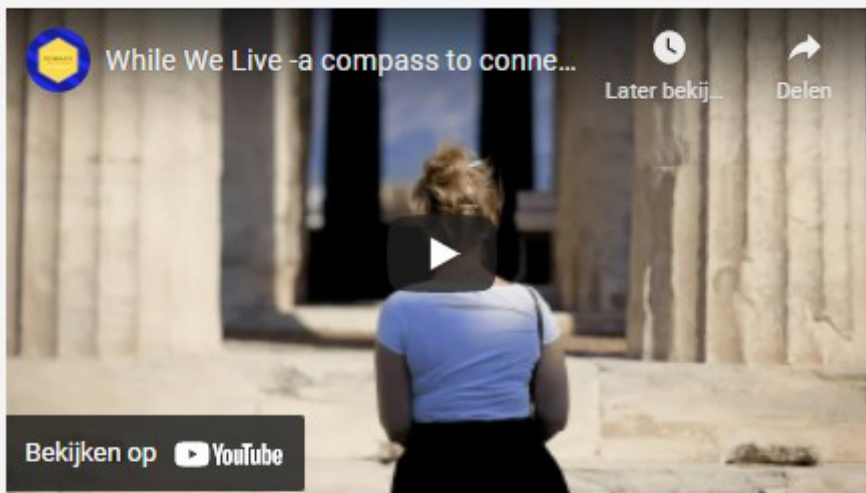
De muziek in *While We Live* bestaat uit improvisatie, bewerkingen en gecomponeerde stukken van de hand van Andrea Voets (harp), Sarah Jeffery (blokfluiten) en Evi Filippou (percussie).

© Claudia Hansen

Andrea Voets woont in Amsterdam, heeft Nederlandse ouders maar groeide op in Brugge. Was op de speelplaats een zonderling omdat ze nooit de 'Vlaamse' tongval assimileerde. Kreeg van haar muziekdocenten voortdurend te horen dat ze niet muzikaal is. Spreekt vlot zes talen waaronder modern Grieks en Farsi. Is artistiek directeur van Resonate Productions. Werkt sinds 2018 vanuit debatcentrum De Balie in Amsterdam. Bedacht het genre musical journalism. Kreeg hiervoor in 2022 een Fastforwardbeurs van de Nederlandse overheid om onderzoek te voeren naar 'how to feel safe'. Zal in de toekomst vaker in Mechelen komen om er in opdracht van het festival Lunalia te werken. Het NRC nam het documentaire-concert *While We Live* op in de lijst van beste klassieke muziek 2020, de filmversie won verschillende internationale prijzen.

www.resonate-productions.com ||

Festival van Vlaanderen Mechelen LUNALIA
De Rest is Stilte, in het kader van Zinderende Stilte
van 23 april tot 8 mei in Mechelen

While We Live - a compass to connection.
2 mei 2022 Kunstencentrum nona, Gouden Zaal om 20u15.

Tags

ANDREA VOETS, FESTIVAL VAN VLAANDEREN, FESTIVAL VAN VLAANDEREN
MECHELEN/KEMPEN, HARP, HEDENDAAGS KLASIEK, LUNALIA, RESONATE PRODUCTIONS

Chantal De Waele

Chantal De Waele studeerde klassieke filologie aan KULAK en KU Leuven, dictie, voordracht en muziekgeschiedenis aan de academie van Leuven. Samen met poëzie is muziek en klassieke muziek in het bijzonder de liefde van haar leven. Haar voorkeur gaat daarbij absoluut uit naar het concertleven en minder naar de opnames. Naast en na een carrière in het onderwijs werkte ze vanaf 1989 voor de openbare omroep onder meer bij Radio1, Canvas en Klara. Op 1 september 2018 nam ze noodgedwongen afscheid van de radio met een opgemerkte special rond Schwanengesang van Schubert. Als fin de carrière droomt ze van, en werkt ze aan een cultuurcafé waar stilte en klassieke muziek de boventoon voeren.

UitTips

FESTIVAL

Lunalia Lift Off

23/04

MECHELEN - Het openingsfeest van het Festival van Vlaanderen Mechelen is een muzikale reis. Samen met de topmusici van het Canadese ensemble Constantinople opent de Lunalia Lift Off met een solo van artistiek leider Kiya Tabassian in het hoogkoor van de Sint-Romboutskathedraal. De naam van Tabassians ensemble verwijst naar de vroegere naam van het huidige Istanbul, en verraadt de liefde van deze muzikanten voor de slavisch-orthodoxe muziek. De reis gaat verder: van Turkije neemt percussionist Patrick Graham de toehoorders in de hand mee naar Montreal. Van daaruit voert Lunalia je terug naar Lissabon, waar Mechelse zoon en dichter Herman De Coninck 25 jaar geleden overleed. In de Heilig-Hartkerk zal zijn biograaf Thomas Eyskens inzoomen op de liefde van De Coninck voor muziek. De muzikale reis wordt afgesloten met het project 'Songs of travel' van Bel Ayre, dat liederen brengt vanuit alle hoeken van de wereld.

lunalia.be

Wijlen Herman De Coninck, een Mechelse zoon. — © Patrick De Spiegelaere

Lunalia trakeert voor openingsfeest op tien gratis concerten en eert Herman De Coninck

Mechelen - Mechelen maakt zich op voor Lunalia, het voorjaarsfestival van het Festival van Vlaanderen. Dat gaat zaterdagmiddag van start met een openingsfeest en maar liefst tien extra gratis concerten.

Sven Van Haezendonck

Vandaag om 17:14

Lunalia haalt tijdens de editie dit voorjaar niet minder dan honderd kunstenaars uit tien landen naar Mechelen. Meer dan 25 concerten staan er op het programma, een maanritueel, een workshop, twee muziektheaterproducties en twee ensembles in residence.

Tijdens Lift Off kan het publiek zaterdag in de Mechelse binnenstad gratis proeven van het festival. Het openingsfeest is een muzikale reis. "We brengen de wereld naar Mechelen. Het is een unieke gelegenheid om op een ontspannen manier verschillende muzikale tradities te beleven. Vanuit Mechelen reis je via de muziek naar onder andere Teheran, Istanboel en Londen", vertelt Jelle Dierickx van het Festival van Vlaanderen.

Elk concert wordt ingeleid met een gedicht van wijlen Herman De Coninck. Het is dit jaar 25 jaar geleden dat hij overleed. "Poëzie van deze Mechelse zoon mocht natuurlijk niet ontbreken. Zijn biograaf Thomas Eyskens focust in de Heilig Hartkerk op de liefde die De Coninck had voor muziek."

LEES OOK. [Mechelaars huldigen Herman de Coninck met gedicht op brug en nog veel meer](#)

Artistiek leider Kiya Tabassian opent de Lift Off met een solo in het hoogkoor van de Sint-Romboutskathedraal. Met Lunalia bouwt het Festival van Vlaanderen voort op een traditie die de bekende historicus en stadsgids Marcel Kocken indertijd begon.

"Marcel heeft de weg bereid die we vandaag nog altijd volgen. Sindsdien staat Mechelen mee op de kaart van de klassieke muziek", vertelt Dierickx

LEES OOK. [Mechelen eert bekende historicus en stadsgids Marcel Kocken \(86\): "Hij verdient ongelooflijk veel respect"](#)

www.lunalia.be

Lunalia opent met mini-concert in Sint-Romboutskathedraal

Vanmiddag is in de Sint-Romboutskathedraal in Mechelen het startschot gegeven voor Lunalia. Het voorjaarsfestival van het festival van Vlaanderen werd op gang getrappt met een gedicht van Herman De Coninck en een optreden van artist of residence Kiya Tabassia. Hij zal met zijn ensemble Constantinople zes keer optreden. De eerste dag was gratis. Voor de andere concerten moet je wel betalen. Nog tot 8 mei in Mechelen.

Dit zijn de beste festivals waar u nu naartoe kunt

Johan Heldenbergh Beeld AFP

JAN DEBACKERE 22 april 2022, 03:00

KLASSIEK GECANCELD

#MeToo-processen, de wokebeweging, cancelcultuur, Black Lives Matter, *cultural appropriation*,... De voorbije jaren werden de debatten beheerst door deze termen. Alleen: hoe nieuw is dat?

Het Bad Composers Festival stelt kritische vragen bij klassieke componisten met een omstrede levenswandel. Händel was bijvoorbeeld betrokken bij slavenhandel, Gesualdo vermoordde zijn vrouw, Webern dweept met het nazisme, de opera wemelt van genderstereotypen. Acteurs als Johan Heldenbergh, Gene Bervoets en Joke Devynck slaan, op tekst van Gaea Schoeters, daarvoor de handen in elkaar met ensembles als B'Rock Orchestra en Het Collectief.

Bad Composers Festival, Bijloke Gent, op zondag 24 april

STIL MECHELEN

Lunalia, het voorjaarsfestival van het Festival van Vlaanderen Mechelen, staat in het teken van het Mechelse jaarthema Zinderende Stilte. In de Mechelse binnenstad staan de volgende weken meer dan 25 concerten, 2 muziektheaterproducties, diverse workshops en maanrituelen op het programma. Samen met Kunstencentrum nona wordt met NOISENOISENOISE een festival in het festival georganiseerd.

Lunalia, diverse locaties in Mechelen, tot 8 mei

KUNSTIG HORST

Voor de grote jongens eraan beginnen, is Horst een van de eerste om het festivalseizoen te openen. In het decor van de bijzondere Asiat-site In Vilvoorde staan er op de zes podia meer dan honderd acts geprogrammeerd. Meer nog dan andere jaren zet Horst ook in op kunst, via samenwerkingen met onder andere Kanal-Centre Pompidou en Cinematek.

Horst, Vilvoorde, 29 april t.e.m. 1 mei

MUZIEK

Voorjaarsfestival LUNALIA trapt zaterdag af in Mechelen

© Getty

Tobias Cobbaert

23-04-2022 • Bijgewerkt: 25-04-2022 • < 1 min leestijd

LUNALIA, het voorjaarsfestival van het Festival van Vlaanderen Mechelen, staat dit jaar volledig in het teken van het Mechelse jaarthema Zinderende Stilte. Tijdens LUNALIA worden meer dan 25 concerten, twee muziektheaterproducties, diverse workshops en maanrituelen gepresenteerd in de Mechelse binnenstad.

Het gratis openingsfeest LUNALIA LIFT OFF start om 14.00 uur met een muzikale ontdekkingstocht door Mechelen. Het Canadese ensemble Constantinople met artistiek leider Kiya Tabassian opent de lift off met een solo in het hoogkoor van de Sint-Romboutskathedraal. In het auditorium van het Diocesaan Pastoraal Centrum klinkt de Bosphorus dankzij kemençespeelster en componiste Neva Özgen en qanunspeelster en componiste Didem Başar. Daarna gaat de reis via oedspeler Charbel Rouhana naar Libanon. In het Mechelse Cultuurcentrum presenteren vedelspeler Reza Abaee en percussionist Hamin Honari de landstreek Beloetsjistan die tegenwoordig verdeeld is over Iran, Pakistan en Afghanistan. In Kunstencentrum nona neemt percussionist Patrick Graham de toehoorders mee naar Montreal. Zijn concert is tegelijkertijd een voorproefje voor het minifestival NoiseNoiseNoise dat Lunalia samen met nona presenteert.

Elk concert wordt voorafgegaan door één van de gedichten van Herman De Coninck. De dichter stierf 25 jaar geleden in Portugal, maar werd in Mechelen geboren. De muzikale reis wordt afgesloten met het project 'Songs of travel' van Bel Ayre. Aan de hand van liederen vanuit alle hoeken van de wereld wil het ensemble een universele kijk bieden op onze reisdrift.

LUNALIA koos voor haar festivaleditie van 2022 het motto 'De Rest is stilte' en tracht de spanning die tussen stilte en geluid wordt opgebouwd weer te geven in verschillende voorstellingen. LUNALIA 2022 gaat door van 23 april tot en met 8 mei 2022. Meer informatie over de programmatie en tickets via www.lunalia.be

MECHELEN - Lunalia Lift Off in de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk © Marc Aerts

Lunalia Festival Lift Off eert Mechels dichter Herman de Coninck: “Voor elk optreden zal één van zijn gedichten worden voorgelezen”

MECHELEN In Mechelen is zaterdag het startschot gegeven voor het Lunalia festival. Nog tot 8 mei zullen er op verschillende locaties in de binnenstad concerten doorgaan met verschillende internationale artiesten. Dit jaar eert het festival de Mechelse dichter Herman De Coninck.

Tim Van Der Zeypen 24-04-22, 18:15 Laatste update: 24-04-22, 18:16

Voor het eerst in twee jaar kon het festival opnieuw 'live' doorgaan. Door corona was dat eerder niet mogelijk. Bij de organisatie hadden ze er in ieder geval erg veel zin. “Ook voor de artiesten is het van onschatbare waarde om opnieuw voor een live publiek te mogen spelen”, zegt Michaela Defever van het festival Lunalia. Zaterdag kende het festival een lift off. Vanaf 14.00 uur waren er meerdere muzikale optredens en gratis voorstellingen.

Elke voorstelling werd vooraf gegaan met een gedicht van Herman de Coninck. "Een speciale ode om het overlijden van de Mechels dichter, nu 25 jaar geleden, te herdenken", gaat de woordvoerster van het festival verder. 's Avonds ging in de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk dan weer het openingsconcert door. Het ensemble onder leiding van Kiya Tabassian met Ghalia Benali trad er in de voetsporen van Rumi.

MECHELEN - Lunalia Lift Off in de Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk © Marc Aerts

25 concerten

"Zij omarmden de magie van Rumi en de kracht van de volle maan met muziek", luidt het nog. "Speciaal voor het festival brengen zij een maanritueel van één van de Canadese First Nations, namelijk de Mi'kmaqcultuur, naar Mechelen." Het concert werd ook live uitgezonden op radiozender Klara. Het festival loopt nog tot 8 mei 2022. In die tijd zullen meer dan 100 kunstenaars uit 10 landen meer dan 25 concerten brengen.

Dit jaar zullen er niet enkel concerten worden georganiseerd in het Cultureel Centrum, Kunstencentrum Nona, de Mechelse kathedraal en het diocesaan pastoraal centrum in hartje Mechelen, maar in primeur mag de organisatie ook voor het eerst een concert organiseren in de Heilig Hartkerk (*nu mARTa, Mechelse Art in de Adegemstraat*) "Uiteraard is dit een grote eer", besluit Defever.

Bekijk [hier](#) het volledige programma van Lunalia

LUNALIA – MI'KMAK MAANRITUEEL – DE REST IS LEVEN

written by Knopskaya | april 26, 2022

Festival van Vlaanderen Mechelen, Lunalia, heeft iets met Canada. Niet enkel de naam werd ontdekt binnen de Canadese poëzie, ook de rest van de verbeeldingswereld rond dit festival – deze editie onder de noemer *De rest is Stilte* – komt van die andere noordkant van de Atlantische Oceaan. Het is de oceaan die ons verbindt door water in plaats van ons te scheiden. Dat is zowat het grootste deel van de boodschap die we meekregen van native Canadian Darlene Gijuminag. Zij kwam voor de Mechelaars en in aanwezigheid van de Canadese ambassadeur het maanritueel uitvoeren zoals dat in haar stam, de Mi'kmak-gemeenschap uit het oosten van Canada, gebeurt. Uniek en bijzonder, iets wat je in je leven vermoedelijk maar een keer kan meemaken. In de stad van de Maneblussers dan nog wel.

Loslaten

Foto's zal u zeggen, film? Niets werd vastgelegd uit respect voor het oprechte karakter van de ceremonie. Artist in Residence van het festival, setarspeler Kiya Tabassian, bracht samen met percussionist Hamin Honari en de fluitist van hun eveneens Canadees ensemble Constantinople betoverende klanken om het ritueel onder het maanlicht te laten plaatsvinden. Darlene zong met de hoogten, laagten, keelklanken en krijzen die de muziek van haar volk zo typeren. Het heeft iets van loslaten, iets wat wij in onze maatschappij niet meer kunnen. Het moet perfect zijn, het moet gerepeteerd zijn, het moet gekunsteld zijn, waardoor het niet meer uit onszelf komt. Klanken die puur uit het lichaam komen met volle overgave kunnen nooit fout zijn. De native Canadians zien zingen als een gebed. Het publiek mocht het ontvangen als een geschenk. Gijuminag vertelde over hoe men dingen uit zichzelf kan schenken aan anderen en het belang van het maanritueel daarbij.

Evenwicht

Iedereen in de zaal zat in vier windrichtingen. Het oosten als lente, ontwaken, refereert naar de kindertijd, de tijd waarin we herinneringen opbouwen die we meenemen. De Zomer naar het vrouwelijke, het zorgzame, het vruchtbare. Herfst is mannelijk, beschermend, en de winter verplicht ons binnen te zitten, inventief te zijn, te reflecteren. Ieder seizoen is gelinkt aan een periode in een mensenleven, aan de rol van de mens op dat moment in de maatschappij. Ook de rol die die mens voor zichzelf kan spelen, door herinneringen op te halen of door op te kijken naar zij die een leven vol herinneringen hebben opgebouwd. Ook de natuur is daar een grote versie van, als een gezin waarin de zon en de aarde moeders zijn en de maan als een wakende vader. Het draait allemaal om die balans, om dat evenwicht te ontdekken. De geesten erachter ook. Geen spoken dus, maar de entiteit die wordt toegekend aan datgene waar we respect voor moeten hebben. Respect voor grondstoffen en materialen. Zij laten ons toe onszelf te voeden en te kleden. Daarom zijn de planten een soort van broers en zussen. Daarom moet je respect hebben voor wat uit hout is vervaardigd. Je weet niet hoe oud die boom was, hoeveel ringen hij had en hoeveel kinderen erin klommen of dieren erin mochten wonen. De berenhuid op de trommel. Je weet niet in hoeveel rivieren die beer zwom of hoeveel jongen ze heeft gezoogd. Respect voor dieren, zij zijn boodschappers, zij brengen bevestiging. Het klinkt allemaal vertrouwd, niet? Omdat het de logica en de wijsheid van de natuur is die wij allen en beetje verloren hebben, de cirkel van het leven. Meer indiaan worden dan? Nee, want je doet dingen binnen de cultuur waarin je opgroeide, in de taal die je moeder voor het eerst in je oor fluisterde.

Water

Het maandelijks ritueel laat mensen wat van hun (potje in dit geval) water afstaan en een stukje van een vrucht. Het andere deel van de vrucht werd opgegeten. Darlene ging zingend onder het maanlicht staan met twee ouderen en twee kinderen. Samen gaten een klein meisje en een oudere man het water in de Dijle. Het andere kind herhaalde met de oudere vrouw de beweging en goot het fruit in de Dijle. Al wat we van onszelf gaven tijdens de ceremonie, verspreidde zich onder het voedende maanlicht door Mechelen om zo de rest van de wereld, de gemeenschap te bereiken. Het resterende water in de potjes water van de aanwezigen diende thuis geopend en onder het maanlicht gezet te worden, om zo iedere ochtend een beetje van al wat we die avond van onszelf gaven binnen te nemen. De verbinding van alle elementen. Als dat geen goed gevoel geeft, weet ondergetekende het ook niet meer.

En toen wist iedereen waarom er geen foto's werden genomen, dit gebeuren dient verder te leven in het hart.

Gezien op 25 april 2022, CC Mechelen, onder het maanlicht.

Festival van Vlaanderen Mechelen 'Lunalia': De rest is stilte

🕒 25 april 2022 🗣️ Viviane Redant

Het voorjaarsfestival van het Festival van Vlaanderen Mechelen 'Lunalia' ging zaterdag van start en staat volledig in het teken van het Mechelse jaarthema 'Zinderende Stilte'. Dit onder het motto De rest is stilte, de befaamde laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige toneelstuk van William Shakespeare. Het is een contradictie, maar net om stilte gehoor te geven, moet er enigszins - oneerbiedig uitgedrukt - lawaai gemaakt worden. Door sfeervolle muziek kunnen mensen uit de manie van elke dag ontsnappen. Zo is bij een breed publiek neoklassiek erg in zwang: verstilde vertraagde muziek in een subtiel vlechtwerk met elektronica. Er zijn tal van jonge hedendaagse componisten die in dit genre hoge ogen gooien: Nils Frahm, Olafur Arnalds, Max Richter, de te vroeg gestorven Jóhann Jóhannsson, Luke Howard, Poppy Ackroyd, enz

De eigenheid van Lunalia

Artistiek directeur, Jelle Dierickx, gooit het over een andere boeg en brengt het publiek in contact met de rijke muzikale tradities van andere culturen via het scheppen van bruggen tussen periodes en stijlen. Zo wordt ons blikveld verruimd. Tijdens deze editie weet hij de spirituele dimensie van muziek te vertalen naar een modern publiek. Hij verrast met bijzondere concertprogramma's en eigenzinnige artiesten. Er valt heel wat te ontdekken op het snijvlak van kunst en maatschappij. Daarvoor deed hij beroep op een transdisciplinair netwerk van artiesten: 100 kunstenaars uit 10 landen zijn te gast in Mechelen. Ze musiceren in meer dan 25 concerten, er zijn 2 muziektheaterproducties, er is 1 maanritueel, 1 workshop, 1 festival in het festival NOISENOISENOISE in samenwerking met het Kunstencentrum nona, 2 ensembles in residentie: het Canadese ensemble Constantinople en het Zwitserse Les Passions de l'Ame én gratis concerten, proevertjes van wat het er tijdens het festival allemaal te gebeuren staat op het openingsfeest

LUNALIA LIFT OFF. Het is twee jaar stil geweest door de impact van Covid. Muziek liefhebbers komen nu weer volop aan hun trekken. Lunalia is uitgegroeid tot een belangrijke muzikale ambassadeur van de stad Mechelen.

Peis en vree

Het is niet allemaal peis en vree in de wereld. Corona was belastend, nu zorgt de oorlog in Oekraïne voor een unheimlich en terneerdrakkend gevoel. Daarom focust dit festival op stilte die weer helderheid schept in moeilijke tijden. Er worden accenten gelegd die stilte en ontmoeting mogelijk maken. Een stilte die men kan horen, voelen, beleven. De energie en melancholie van muziek met subtiele melodieën verricht wonderen.

© Frank Emmers

© Frank Emmers

Openingsfeest LUNALIA LIFT OFF

Het openingsfeest was opgevat als een muzikale reis om nieuwe klankenpaletten te ontdekken en proeven. Verspreid over mooie en rustige locaties in de stad gaven enkele artiesten een voorsmaakje weg van concerten die in de loop van het festival plaatsvinden tijdens 11 gratis druk bijgewoonde concertjes. Mechelen in een tête à tête met Kiya Tabassian uit Teheran, met Neva Özgen & Didem Başar uit Istanbul, met Charbel Rouhana uit Beiroet, met Reza Abaee & Hamin uit Beloetsjitan, met Patrick Graham uit Montreal, met Apsara & Matthew Shlomowitz uit Londen, met Kristien Ceuppens, Frank Nuyts & Piet Van Bockstal uit Gent, poëzie van de Mechelse zoon Herman de Coninck mocht 25 jaar na zijn heen gaan ook niet ontbreken, dan was er ook nog Gospodi uit Byzantium. Stuk voor stuk enigmatische en toch herkenbare ontmoetingen. De taal van muziek is universeel.

© Frank Emmers

© Frank Emmers

Openingsconcert 'In de voetsporen van Rumi' in Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk

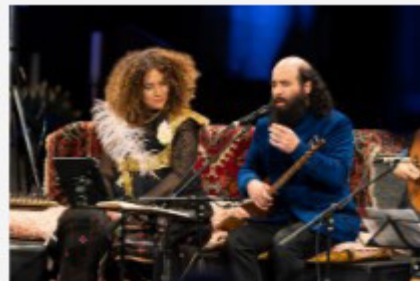
Al enkele jaren is de prachtig gerestaureerde Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk de locatie voor het openingsconcert. De belangstelling was groot. De kerk zat afgeladen vol. Het festival beweegt zich op het kruispunt van uiteenlopende disciplines, filosofische en emotionele gronden. Het openingsconcert trad in de voetsporen van Djalaeddine Rumi (1217-1273), de meest invloedrijke dichter en mysticus van zijn tijd.

Geboren in het oosten van het huidige Afghanistan, vluchtte hij op 12-jarige leeftijd samen met zijn familie naar het westen om te ontkomen aan de legers van de Mongoolse heerser Genghis Khan. Na tussenstoppen in Iran, Irak en Syrië, belandde de familie uiteindelijk in Turkije, waar hij ook begraven ligt. Er zijn parallellen te trekken met de toestand vandaag. Veel mensen zijn ontheemd en op de vlucht. Ook Rumi heeft een groot deel van zijn leven gezocht naar zijn plek in de wereld. Hij was aanhanger van het soefisme. Geconfronteerd met de eruditie, wijsheid, tolerantie en genereusiteit van Rumi wordt een mens stil.

'Laat stilte je meenemen naar de kern van het leven' is één van zijn vele verzen. Zijn oeuvre is nog steeds populair. In Amerika is hij vandaag de dag nog altijd een van de beste verkochte dichters. Hij is de inspirator van grote denkers zoals Goethe, Nietzsche en Hegel. Chris Martin van de Britse band Coldplay gebruikte een gedicht van Rumi in het nummer 'A Head Full of Dreams'. Als Soefi dichter spreekt Rumi een taal die iedereen verstaat: de taal van de liefde en verdraagzaamheid.

© Frank Emmers

© Frank Emmers

Kiya Tabassian, artistiek leider van Constantinople koos voor de verzen die Rumi schreef na een beklievende ontmoeting met de Spaanse meester-dichter Ibn Arabi in Damascus. Ze werden aangevuld met Perzische poëzie die herkenbare thema's zoals liefde, devotie en diepe ontroering aanhalen. Het ritme en het aanstekelijk enthousiasme van de verzen van Rumi waren voor Kiya Tabassian een bron van inspiratie in zijn muziek. Toen hij de Tunesisch-Belgische kunstenaar en zangeres Ghalia Benali ontmoette, vond hij in haar de perfecte belichaming van dans, beweging en zang om de gedichten van Rumi om te vormen naar een weelderig geheel. Het ensemble Constantinople vertolkte een selectie uit de meer dan 100.000 verzen van deze befaamde dichter in het Perzisch en Arabisch. Een citaat: "Geliefden komen elkaar niet zomaar ergens tegen. Ze waren altijd al in de ander verscholen." Intimiteit op spiritueel en mentaal vlak.

Enscenering

Vooraan centraal in de kerk werd een oosterse setting gecreëerd met een bankstel vol kussens en een kleurrijk tapijt. Acht muzikanten en één zangeres betreden het podium. Ze nemen het publiek op sleeptouw voor een sfeervolle muzikale ontdekkingsreis. Ghalia Benali is een schitterende vertolkster, letterlijk en figuurlijk. Ze is een en al beweeglijk, zingt met lijf en leden en draait op een bepaald moment om haar as als een derwisj. Ze weet te vervoeren met haar wendbare stem, soms fragiel dan weer rauw. Ze zingt alternerend met Kiya Tabassian, enkele keren ook in een duet. Naast de diep humanistische en transcendente bronteksten brengt 'In de voetsporen van Rumi' ook instrumenten onder de aandacht die ons grotendeels onbekend klinken. Kiya's instrument, de setar is een houten langhalsluit; er is de gheychak, een vioolachtig strijkinstrument; de kemençe: een driesnarig strijkinstrument; de kanun, een plankciter met gemiddeld 26 snaren; de oed een peervormig snaarinstrument; een houten fluit; de percussionisten bespelen een aantal instrumenten zoals een tombak en Iraanse vaastrommel die met de hand wordt bespeeld en beschouwd wordt als het voornaamste slagwerkinstrument uit de Perzische muziek. Gebiologeerd kijk je naar het vakmanschap van de percussionisten, hoe de handen vlinderlicht over de trommel strijken of roffelen in een razendsnelle vaart in bezwerende en opzweepende ritmes. Het aparte instrumentarium zorgt voor een intrigerend, magisch klankenspel. 'In de voetsporen van Rumi' is naast een feest voor de zintuigen ook een oefening in ontvankelijkheid, je open stellen voor andere culturen.

Eindbeschouwing

Het festival Lunalia *De rest is stilte* gaat over de stad Mechelen en haar aandacht en liefde voor de zoekende mens. Dit getransponeerd naar de scène met muzikanten en vocalisten en hun muziek als tegengewicht voor het lawaaierige hectische leven. De kerken, concertzalen, open ruimtes zijn de detoxkamers waar het publiek kan onthaasten en zich opladen met nieuwe energie. Muziek die bemiddelt tussen lichaam en ziel. Even de knop omdraaien en je laten meevoeren door de sprankelende opeenvolging van nummers, de speeldrift en de intrigerende klanken en akkoorden.

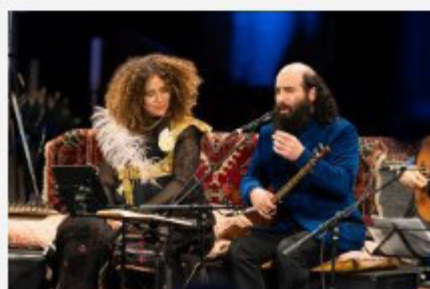

WIE: Ghalia Benali, Kiya Tabassian & Constantinople

WAT: *In de voetsporen van Rumi* – openingsconcert Festival van Vlaanderen
Mechelen: Lunalia

WAAR: Onze-Lieve-Vrouw-over-de-Dijlekerk, Mechelen

WANNEER: vrijdag 23 april 2022

Verdwijntijd tijdens Lunalia

KLASSIEK 'De rest is stilte', het zijn de laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige stuk van Shakespeare. Onder dat motto focust het festival Lunalia in meer dan 25 concerten, muziektheaterstukken en performances op stilte en verstilling in positieve zin en meteen ook op een aantal maatschappelijke problemen van vandaag: zo komen thema's als vereenzaming, depressie, burn-out en het klimaat in beeld.

Een bijzonder project is de performance *Verdwijntijd* van luitiste Sofie Vanden Eynde. Op 30 april evocert ze van zonsopgang om 6.18 uur tot zonsondergang om 21.02 uur het proces van een burn-out. Sofie Vanden Eynde speelt, rust, speelt en rust die dag steeds minder. Het is een artistieke interpretatie van wat als het leven hapert of zelfs helemaal stilvalt.

In de late namiddag bereikt haar zoektocht een breekpunt. Vijftien Mechelaars zoeken samen met haar naar een antwoord op verschillende vragen. Wanneer begint een burn-out? Wat gebeurt er met je waarneming van je omgeving en de mensen om je heen?

Hoe komt het dat je onherroepelijk alleen komt te staan?

Burn-out

Al spelende probeert Sofie Vanden Eynde te achterhalen waarom ze ooit zelf zo ver is gegaan want het project is ook autobiografisch. In november 2016 viel het drukke leven van Sofie Vanden Eynde plots stil. Een burn-out hield haar negen maanden aan de kant. En voor ze zich volledig hersteld voelde, duurde het nog eens meer dan een jaar.

In 2021 creëerde ze samen met componist Vladimir Grolinsky en schrijfster Annemarie Peeters een multidisciplinair recitalproject en een boek over deze problematiek. Op basis van dit materiaal

creëerde kunstenaar Emilie Lauwers een reeks etsen die op zoek gaan naar de universele aspecten van een burn-out. Deze performance die de titel *Verdwijntijd* kreeg, roept eigenlijk op wat ze wil verdrijven. Ze gaat door in de Sint-Romboutskathedraal. In het hoogkoor zijn de werken van Emilie Lauwers te zien. Bezoekers kunnen vrij in en uit wandelen en de performance is gratis.

Tom Eelen

© Marleen Nis

>> Meer info over het volledige programma van Lunalia Mechelen (nog tot 8 mei) op www.lunalia.be

>> *Verdwijntijd* van Sofie Vanden Eynde 30 april in de Sint-Romboutskathed in Mechelen van zonsopgang tot zonsondergang – gratis

Onze weekendtips voor de regio Mechelen: Van een colorryn tot optredens van lokaal muzikaal talent

REGIO MECHELEN Het weekend van 30 april en 1 mei staat voor de deur. Je kan zaterdag en zondag rustig thuisblijven en genieten van het zonnetje, maar je kan er ook op uittrekken met een vriend of met het hele gezin. Ook in de regio rond Mechelen valt er van alles te beleven. Van een colorryn in Bonheiden tot het Lunalia festival in Mechelen.

Axel Bimbenet 29-04-22, 11:00 Laatste update: 29-04-22, 12:21

TRAVERSÉES – WANT OVERSTEKEN IS OOK THUISKOMEN

Kiya Tabassian & Ablaya Cissoko

written by Knopskaya | april 29, 2022

Foto's ©Wim Thys

Muziek is vriendschap, en met vrienden maakt men muziek. Zo verging het ook artist in residence van Lunalia, setarspeler Kiya Tabassian en de Senegalese griot en meester koraspeler Ablaye Cissoko. Tabassian, zelf van Perzische afkomst en frontman van het Canadese ensemble Constantinople raakte gefascineerd door de West-Afrikaanse muzikale traditie. Het was trouwens zijn laatste concert binnen deze editie van Lunalia.

Voeden en reizen

Hij vroeg zich vooral af of de klank van zijn eigen instrument verzoenbaar zou zijn met het geluid van de kora. En wat denkt u? Muziek is verzoening. In 2015 ontstond tijdens een reis van Ablaye Cissoko naar Canada, hun eerste project, *Jardins Migrateurs*. Het vele reizen en toeren samen deed het idee voor *Traversées* groeien. Dat was het programma dat we tijdens Lunalia op 28 april mochten bekijken en beluisteren in de Mechelse Stadsschouwburg.

Wortels

Wat stal de kora, het instrument van Cissoko toch mooi de aandacht. Naar het publiek toe leek het een grote bol van waaruit een stok naar boven stak. Het sterke geluid, trouwens zeer fijn en virtuoos klinkend, werd duidelijk gemaakt met vingers en snaren. Wanneer we het West-Afrikaanse instrument van nader mochten bekijken, merkten we 21 snaren op, over twee rijen verdeeld. Rond de hals zijn touwen gedraaid waaraan de snaren staan gespannen. Dit symboliseert de menselijke ruggengraat. Over de halve bol staat een rundshuid of geitenhuid gespannen, met langs elke kant een pijpje als houvast, dat het geluid laat ademen en reizen, als in een zachte zucht. Want zo klinkt ook de stem van Cissoko; zacht, lief, vriendelijk. Een uitnodiging tot gemoedelijkheid, met grote glimlach. Deze muziek is zo mystiek als ze zonnig is. Sleutelwoord sfeer tout court. Voilà!

De setar, een peervormig oriëntaals tokkelinstrument dat tweeënhalve octaaf weet te overspannen, kreeg er een broer of zus bij. De twee muzikanten speelden als bomen die naar de zon toegroeiden en waarvan takken zich bovenaan en wortels zich onderaan met mekaar lieten vergroeien om zichzelf te voeden en de andere mee te laten groeien. De contrabas (Leonardo Teruggi) en veelzijdige percussie (Patrick Graham) maakten het geheel naast verhalend ook heel erg ritmisch en opzwepend.

Universeel

Er werd gezongen over mensheid, moederlijk vrouwelijke gastvrijheid. Over alle menselijke zaken zoals veiligheid (wat wanneer een leider vertrekt?) en de twijfels die eruit kunnen voortvloeien. Over rechtvaardigheid en ware ontwikkeling. Zo zien we, tussen het Wolof en het Nederlands, Engels of Frans waren er geen grenzen. Het was de universele taal van de muziek die die avond thema's aanbracht die ons allen aanbelangen en aldus verbonden.

30. April — 06. Mai 2022

Im Zeichen des Mondes

Begegnung, Austausch und Dialog

Das belgische Mechelen ist noch ein Geheimtipp. In dem zwischen Brüssel und Antwerpen gelegenen Städtchen herrscht eine deutlich geruhsamere Gangart. Auf den einladenden Plätzen sitzen vor gepflegten historischen Fassaden aus der Renaissance- und Barockzeit nur wenige Individual-Touristen, die Zumutungen durch Horden von Gruppenreisenden gingen an dem pittoresken Mechelen bislang vorbei.

Ähnlich verhält es sich auch mit dem Lunalia-Festival, das unter der Leitung von Jelle Dierickx ein experimentierfreudiges und zugleich breit aufgestelltes Programm anbietet, das überwiegend flämisches Publikum aus der Stadt und ihrer Umgebung anzieht. Der Name des Festivals „Lunalia“ spielt auf eine alte Stadtlegende an: Ein gut mit dem heimischen Starkbier abgefüllter Kneipengänger torkelte einst nachts aus der Kneipe und sah den Turm der gewaltigen St. Romboutskathedrale in Flammen stehen. Panisch trommelte der Trunkene seine Mitbürger aus dem Schlaf, und alle schlepten Wasser herbei. Plötzlich aber klarte der Himmel auf, und das vermeintliche Feuer entpuppte sich als der orangefarbene Schein des Mondes. „Maneblusser“ werden die Bürger von Mechelen seitdem genannt: Mondlöscher.

Jelle Dierickx hat den wohlklingenden Festivalnamen eingeführt, mehr als dreißig Festivals hat er bereits in Deutschland, Belgien, in den Niederlanden und Tschechien betreut, unter anderem das Gent Flandern Festival und die Musikfestspiele Potsdam Sanssouci. Hier in Mechelen fühlt er sich besonders wohl: „Weil ich hier alles ausprobieren kann, hier ist nichts festgeschrieben“.

Dierickx setzt auf persönliche Ansprache und Vermittlung, vor und nach den Konzerten steht er vor der Tür, empfängt und verabschiedet die Gäste und diskutiert. Beim spontanen Stadtrundgang wird er laufend begrüßt, jeder kennt ihn.

Dieser Festival-Jahrgang steht unter dem Motto „De rest is stilte“ – „Der Rest ist Schweigen“, und als Residenzkünstler hat Dierickx den iranisch-kanadischen Musiker und Komponisten Kiya Tabassian geladen, der mit seinem Ensemble Constantinople in verschiedenen Besetzungen und mit Gästen auftritt und Workshops veranstaltet.

Kiya Tabassian verließ mit 14 Jahren seine Heimat Iran und ging mit seiner Familie ins kanadische Québec. Im Gepäck das musikalische Erbe seiner Heimat und inspiriert von der alten Stadt am Bosphorus, die schon immer den Osten und den Westen verbindet, gründete er das Ensemble Constantinople in Montreal. Gemeinsam experimentiert das Ensemble mit allen erdenklichen musikalischen Ausdrucksformen, von der Musik der kanadischen Aborigines über mittelalterliche Manuskripte, der Musik des Mittelmeerraums und des Nahen Ostens und der Barockmusik bis hin zur Musik der westlichen Avantgarde.

Beim zweiten Constantinople-Konzertauftritt haben sich auf der Bühne des Stadttheaters in Mechelen sieben Musikerinnen und Musiker zusammengefunden, die aus unterschiedlichen Kulturkreisen stammen und nun unter dem Konzerttitel „Breathings“ (zu Deutsch: „Atmungen“) miteinander musizieren und teils auch improvisieren. Klanglich dominieren die orientalische Zither Kanun und die persische Langhalslaute Setar, die der Ensemble-Leiter Kiya Tabassian spielt. Schon als Kind hat er sich für dieses Instrument seines Lebens entschieden, das er erstmals in Teheran in einem Konzert hörte: „Es war mit elf Jahren mein erster Kontakt aus der Nähe mit diesem Instrument. Ich war sofort fasziniert und gefesselt. Dieser intime Klang, diese Wärme!“

Bald nach dem Konzert begann Kiya Tabassian mit dem Unterricht an der Setar, aber das Spiel war ihm schnell nicht genug. Er fing an, zu komponieren. In Kanada setzte Tabassian seine Ausbildung in persischer Musik zunächst als Autodidakt fort und lernte dazu durch Begegnungen mit anderen Musikern. Parallel dazu studierte er Komposition am Musikkonservatorium Montréal. 2001 gründete er sein Ensemble Constantinople, das in den unterschiedlichsten Besetzungen auftritt.

Mit weich gespülten Weltmusik-Crossover-Klängen will Tabassian nichts zu tun haben: „Auf den ersten Blick kann es seltsam wirken: Warum stellen diese Leute die persische Setar mit der afrikanischen Kora und mit der westlichen Viola da Gamba zusammen? So etwas kann schnell kitschig oder oberflächlich werden! Aber als ich Constantinople vor 20 Jahren formte, wollte ich einen Raum schaffen, wo Musiker sich wirklich intensiv begegnen können. Ich wollte Projekte schaffen, die intensiv in diesen Dialog, in die musikalischen Begegnungen eintauchen.“

Wie auch bei dem Projekt „Traversées“ – zu Deutsch Überfahrten oder Querverbindungen - zu erleben, bei dem er mit dem senegalesischen Koraspieler Ablaye Cissoko konzertiert.

„Ablaye ist ein Griot, das ist eine afrikanische Spielart der Troubadoure. Ablaye stammt aus einer dieser Familien, die seit vielen Generationen Griots sind. Er spielt die Kora, eine Art afrikanischer Harfe mit 21 Saiten. Ein sehr altes Instrument etwa aus dem 13. Jahrhundert, das vor allem in ganz Westafrika gespielt wurde. Und er singt seine eigenen Texte. Griots sind Botschafter zwischen dem Volk und dem Herrscher.“

Wie bei allen Projekten Tabassians stehen Aufnahmen und Auftritte am Ende einer langen Forschungsarbeit und intensiven Probenprozessen. „Die Setar und die Kora sind sich möglicherweise in der Geschichte vorher noch nie begegnet. Aber wenn wir spielen, klingt es und sieht so aus, als hätten diese Instrumente schon immer zusammen gespielt...“

Tabassians Interesse an Musikkulturen geht weit über das rein Klangliche hinaus, denn „viele Musikkulturen haben eine ganz andere Ästhetik und ein anderes Konzept von Schönheit!“ Nach Mechelen geht es zu den Schwetzingen Festspielen und nach Köln zum Acht Brücken Festival, wo Tabassian sich mit dem französischen Avantgardisten Claude Vivier auseinandersetzen wird. Vertrautes Terrain: „Ich hatte das Glück, in Montreal der letzte Student von Claude Viviers Lehrer zu sein. Vivier war wie ich auch ein Reisender, er absorbierte viele verschiedene Klänge. Aber das Projekt hat mich ein Jahr Forschung gekostet.“ Auch in Köln leitet er wieder Workshops, diesmal mit einer Jazz- und einer Kompositionsklasse.

Als Tabassian mit 14 Jahren nach Kanada kam, sprach er kein Wort Französisch oder Englisch. Er musste alles neu lernen und fand alles im Austausch: „Im Austausch, in der Begegnung fühle ich mich reicher und die Wurzeln in mir selbst. Die DNA von Constantinople liegt genau in diesem Konzept: Begegnung, Austausch und Dialog.“

Regine Müller

Fotos: Frank Emmers

SOFIE VANDEN EYNDE LUIT DE STILTE – VERDWIJNTIJD

written by Knopskaya | april 30, 2022

Muziek is communicatie, een verhaal, is als vertellen wat er diep in je lichaam schuilt, en soms ook waar dat lichaam en die geest door moesten. Wat als je muzikant bent en je kan plots niet meer praten met je instrument? En wat wanneer je na dat diepe dal je instrument opnieuw ontdekt, als in herboren worden en alles stilletjes aan terug te moeten leren?

Vanden Eynde ging in 2016 door een burn-out. Waar ze jarenlang de wereld aankon, op vijf uur slaap per nacht functioneerde, les gaf, concerteerde, studeerde, kon ze plots niets meer. Het begon met een aantal gebeurtenissen rondom haar, een gevoel van Unheimlichkeit, nieuws over aanslagen, dingen van dichtbij en veraf. Er viel geen vinger op te plaatsen. Ze bleef aanvankelijk spelen, denken dat het wel voorbij zou gaan. Toch, hoe graag ze ook positieve dingen wilde schenken aan haar omgeving, kon ze het gewoonweg niet meer voor zichzelf. Het antwoordapparaat kondigde steeds een langer ziekteverlof aan. Ze legde de luit, het instrument waardoor ze ademde maar liefst negen maanden weg. Alles werd een opdracht en de automatische piloot legde zijn hand op haar schouder. Alles wazig en verdoofd.

Voor velen een punt van herkenning. Burn-out is iets echt en onwezenlijk en het kan eenieder van ons overkomen. De cijfers van het RIZIV liegen er niet om. Vanden Eynde probeert via de klanken en melodieën al die gevoelens van toen in kaart te brengen, vanuit de stilte die haar overviel na zoveel lawaai in haar hoofd.

De muziek van bijvoorbeeld John Dowland creëert de melancholie die voortvloeide uit het geheel. De lichtpuntjes van de Italiaanse renaissance-componist Francesco di Milano zorgen voor ornamentjes die inwerken als lichtpuntjes, het zoeken naar een nieuw begin. De fragiele luit wordt afgewisseld met de krachtige theorbe, voor de momenten waarop het nog goed ging en wanneer de kracht wordt herboren

Annemarie Peeters gaf tekst aan haar verhaal, gewoon in heel ervaringsgerichte taal, anekdotisch bijna. Actrice Katelijne Damen sprak ze in. De stemmen worden als in een soort van contrapunt verweven op de klankband terwijl Vanden Eynde er haar klanken stilletjes op loslaat. Op de achtergrond zetten de soundscapes van Vladimir Gorlinsky kracht en sfeer bij iedere passage.

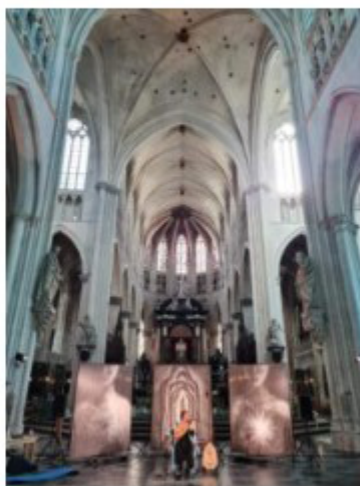
Muziek is creatie, herkenning, leven en kracht. Maar ook die kracht moeten we steeds weer bij onszelf vinden. Zelfs de meest gezonde mens zal tijdens de voorstelling wel wat van zichzelf herkend hebben. Haast typeert onze tijd. Daarom was deze voorstelling broodnodig. Op zachte wijze werd getoond waarom we soms even moeten verdwijnen in onszelf, onszelf graag moeten zien en ons eigen ik moeten verzorgen. Eventjes positieve stilte ervaren na de negatieve.

Mooi ook hoe de muziek tot recht kwam, alsof een ziekte van deze periode de geest van de geschiedenis opriep. Ingetogen, oprecht.

Vanden Eynde ging nog een stapje verder door de volgende ochtend van 6 tot 21 u vijftien uur verdwijntijd in de Romboutskathedraal te schenken aan het publiek. Vrije in- en uitgang, gratis getokkeld geluk. Dit met ieder uur een andere gastspreker zoals Annemie Peeters, Katelijne Damen, Vladimir Gorlinsky, Bram Van der Auwera, Virginie Platteau, ...

Er is ook een verdwijntijd-boek. Via sociale media kunt u Sofie Vanden Eynde bereiken voor meer info.

Gezien op vrijdag 29 april 2022 in het kader van Lunalia – Cultuurcentrum Mechelen & Romboutskathedraal.

Ontdek

▶ Jone Bolibar Núñez op klarinet. (foto Altheïdar Erla)

▶ Evi Filippou op percussie. (foto Cristina Marx)

Topper
van deze
zondag

LUNALIA, VOORJAARSFESTIVAL VAN FESTIVAL VAN VLAANDEREN MECHELEN

Genieten van muziek en stilte

MECHELEN • Tijdens LUNALIA, het voorjaarsfestival van Festival van Vlaanderen Mechelen, worden meer dan 25 concerten, twee muziektheaterproducties, diverse workshops en maanrituelen gepresenteerd. Het festival staat in het teken van het Mechelse jaarthema 'Zinderende Stilte'.

Onder het motto "De rest is stilte", de bekende laatste woorden van Hamlet in het gelijknamige theaterstuk van William Shakespeare. Nadat de wereldbekende prins van Denemarken zijn laatste woorden heeft uitgesproken, begint zijn vriend Horatio aan een laudatio, maar in plaats van stil wordt het net erg luid. Horatio vraagt waar het geluid van de drums vandaan komt, waarna Fortinbras, de Engelse ambassadeurs en andere personen met veel kabaal de scène betreden. Die spanning tussen stilte en noise bepaalt ook deze festivaleditie 2022.

Overal waar er vogels zijn, konden we vandaag bij het ontwakken van de dag al genieten van de International Dawn Chorus Day, de dag van het Concert van de Dageraad. Net voor zonsopgang was het genieten van het gezang van vogels. Geniet van dit moment overigens niet enkel op een dag als vandaag, maar op elke dag waarop het mogelijk is. Maar uiteindelijk staat er ook muziek op de agenda, vandaag. Een wereldpremière zelfs! In KunstenCentrum noen is het genieten van muziektheater Time to say goodbye. In deze mu-

ziektheatervoorstelling bereiden vijf muzikanten zich voor om afscheid te nemen van de aarde. Het Abschied uit Das Lied von der Erde van Gustav Mahler, elektromagnetische klanken van Marta Zapparoli, rouwmarsen en concrete geluiden van de planeet vormen de ingrediënten voor verse muzikale compost. De vijf musici zoeken met hun voelspriet naar nieuwe perspectieven en aangepaste emoties. Niet te missen, en ook de komende week staan er nog heel wat mooie producties en projecten gepland tijdens LUNALIA. (VADE)

Dit moet je weten

'Time to say goodbye' start om 20.30 uur in KunstenCentrum noen. Standaardtickets kosten 16 euro. LUNALIA vindt plaats tot en met 8 mei. Volledige programma en meer info: lunalia.be

Het openingsconcert van Lunalia door Ghalia Benali, Kiya Tabassian & Constantinople © Marc Aerts

NOISENOISENOISE doorbreekt stilte van LUNALIA

Wannes Vansina 02-05-22, 15:26

LUNALIA en kunstencentrum nona organiseren vanaf morgen dinsdag NOISENOISENOISE, een festival in een festival. Het moet de stilte van het voorjaarsfestival van het Festival van Vlaanderen Mechelen doorbreken. "Het is een contradictie. Net om de stilte gehoor te geven, moet men veel lawaai maken", klinkt het. Tussen 3 en 7 mei kan je in nona terecht voor luidruchtige concerten. Op het programma: de percussionisten Evi Filippou en Aya Suzuki, visueel spektakel door Jaap Blonk, gitaarkwartet Zwerm en het Sami-trio Avant Joik. Daarnaast loopt ook een tentoonstelling. Meer info: <https://www.nona.be/nl/festival/noisenoisenoise>.

DE ROZENKRANS IN BLOEI EN TRANSFORMATIE – LES PASSIONS DE L'ÂME

Slotconcert Lunalia 2022

written by Knopskaya | mei 9, 2022

Heinrich Ignaz Franz Biber von Bibern (1644-1704) is gekend onder melomanen, maar daar stopt het meestal. Hij had nochtans een mooi gevulde carrière, zoals vele barokcomponisten van die tijd. Zo had hij bvb. een aanstelling als kapelmeester bij vorst-aartsbisschop Olomouc in Moravië en als dirigent bij de aartsbisschop van Salzburg. Maar toch wordt hij niet meteen in een enkele adem vernoemd met Bach, Händel en andere in het collectieve geheugen liggende componisten.

Stemming en spanning

En toch, er was een gebied waarin hij baanbrekende dingen wist te realiseren voor zijn instrument, de viool. Hij hield ervan om grenzen te verleggen, om zich op onbekend terrein te begeven. Zo zocht hij de technische grenzen van het instrument op zodat er dingen op en mee konden gebeuren die bij een normale stemming onmogelijk waren. Hij paste constant de scordatura aan, dat wil zeggen dat het instrument telkens anders werd gestemd en dat snaren soms zelfs werden gekruist om het gewenste resultaat te bekomen. Bijvoorbeeld dubbelgrepen worden hierdoor toegankelijker. Een heuse hersentwister voor de violist in kwestie, want men hoort op vertrouwelijke posities andere klanken. Je speelt andere dingen dan je leest. Daarbovenop is er technisch een extra moeilijkheid voor de boogtechniek, gezien het gewicht op de snaren, de spanning, per snaar anders kan zijn. Men moet dus per snaar een andere druk uitvoeren. Hiervoor had Biber ook speciale technieken voorzien. Ook de andere muzikanten, die in een normale stemming spelen, moeten het geheel kunnen inschatten. En toch was het resultaat mystiek met een grote naturel. Begeleidende instrumenten van dienst waren viola da gamba, lirone, theorbe, barokgitaar, psalterium, cembalo en orgel.

Mystiek

Het was het Zwitsers ensemble *Les Passions de l'Âme*, bestaande uit internationaal gerenommeerde barokmuzikanten, onder leiding van violiste Meret Lüthi die het publiek van Lunalia gedurende drie opeenvolgende concerten op drie opeenvolgende dagen van de volledige Rozenkrans liet genieten. Drie maal een uur ondergedompeld in de bijzondere klankwereld van Biber, zeg maar. De bijzondere inspanning die van het ensemble werd gevraagd, zorgde ervoor dat het geheel diende opgesplitst te worden, wat tegelijk een heel fris cliffhanger gevoel naar het publiek toe gaf. De reden was ook dat Lüthi elke dag een stukje meer prijs gaf over de mysterieuze wereld van de scordatura. Ze speelde op een instrument dat qua tijd en situering aan Biber kon worden gelinkt, een viool van bouwer Stainer met een eigen persoontje, waar Lüthi al tien jaar lang een band mee koestert.

De Rozenkrans was een typisch gegeven van mysteries en processies in die tijd. De partituren droegen dus ook geen titel, maar hadden elk een miniatuurzegel, die voor een bijbels tafereel stond. Deze werden door het ensemble in samenwerking met historici in kaart gebracht en getiteld. Lüthi, artist in residence van de tweede festivalweek, beeldt zich tijdens het spelen ieder tafereel in als onderdeel van een verhaal, waardoor een sfeer zich perfect weet op te bouwen. Zeer diepe intense klanken van weemoed, gecombineerd met frisse hoopvolle levendige klanken. Het pallet van de scordatura in alle rijkdom weergegeven.

Het laatste concert, tevens slotconcert van Lunalia 2022, werd besloten met de Passacaglia in c voor viool solo. Een intiem werd vooral, met rijke spanningen, zeer verfijnde polyfone elementen. Kent u de beroemde Chaconne van Bach, wel dan is dit minstens uw ding.

De Rozenkrans heeft iets verhalend, iets met zoveel kleuren, iets transformerend waar men als uitvoerder en toeschouwer doorgaat, het woord cyclus meer dan waardig.

Gezien op 6, 7 en 8 mei – Sint-Pieter-en-Paulkerk – Mechelen

<http://www.lunalia.be>

Foto's: Frank Emmers

